

การประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา : กรณีศึกษาโรงเรียนแจ้งวิทยา จังหวัดสงขลา
The Application of Postmodern Educational Philosophy in Learning
Management for Instilling Ethical Behaviors Students in Buddhist Temple Charity
Schools : A Case Study of Chaeng Witthaya School, Songkhla Province

พระครูวาทีธรรมวิรักษ์ (สุชาติ บุรินทรพิทักษ์)¹

Phrakru Wateethammawipat (Suchat Burintharaphitak)

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.2558

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาแนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาปรัชญาการศึกษาหลังนวยุค 3) เพื่อประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนแจ้งวิทยา และ 4) เพื่อเสนอองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษาแก่โรงเรียนการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนแจ้งวิทยาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีฐานความคิด คือ พัฒนาความรู้ควบคู่คุณธรรม 2) พัฒนาการของปรัชญาการศึกษาหลังนวยุค ให้ความสำคัญกับความรู้ที่อยู่ในช่องว่างของเครือข่าย 3) ปรัชญาหลังนวยุคที่โรงเรียนแจ้งวิทยา ได้นำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม และพุทธปรัชญา คือ หลักโยนิโสมนสิการ และหลักไตรสิกขา 4) เพื่อนำองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ในการนำปรัชญาหลังนวยุคมาใช้

คำสำคัญ: 1. ปรัชญาการศึกษา 2. ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุค
3. โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

Abstract

This research aimed 1) to study the concept of educational management of Chaeng Witthaya School, a Buddhist temple charity school in Songkhla Province, 2) to study the postmodern educational philosophy, 3) to apply the postmodern educational philosophy to curriculum development for instilling ethical behaviors among students in the school and 4) to present the new body of knowledge in educational management of other schools which have adopted the postmodern philosophy. The findings of the study reveal the following. 1) The concept of educational management of Chaeng Witthaya School is based on the idea of development of knowledge along with virtue. 2) The development of the educational philosophy in the postmodern paradigm gives precedence to the body of knowledge outside the traditional knowledge network. 3) The postmodern educational philosophy applied by Chaeng Witthaya School, a Buddhist temple charity school in Songkhla Province, consists of

¹ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

constructivism and Buddhist philosophy, i.e. the principle of ‘Yonisomanasikarn’ and the principle of ‘Trisikkha.’ 4) New knowledge in the educational management of Chaeng Witthaya School for instilling ethical behaviors using the postmodern philosophy has been applied and used in other schools.

Keywords : 1. Educational philosophy 2. Postmodern educational philosophy
3. Buddhist temple charity schools

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาได้ดำเนินการเพื่อช่วยเหลือเกี่ยวกับเรื่องของการจัดการศึกษา มาโดยตลอดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของวัดในพุทธศาสนาคือ การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนในท้องถิ่นที่วัดนั้นๆ ตั้งอยู่ เจ้าอาวาสและพระภิกษุในวัดเหล่านั้นเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียน หรือให้ที่ดินแก่รัฐในการจัดตั้งโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนส่วนมากจึงตั้งอยู่ภายในวัดหรือใช้ที่ดินของวัดตั้งเป็นโรงเรียนของรัฐ ในขณะเดียวกันก็มีวัดบางแห่งจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชน ดำเนินการจัดจ้างครูให้มาทำหน้าที่สอนหนังสือการสอนอาจให้เปล่าหรือเก็บค่าเล่าเรียนโดยใช้เงินงบประมาณของวัดเองในการดำเนินการ ในพุทธศักราช 2488 รัฐบาลได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด เพื่อเปิดโอกาสให้วัดได้เข้าไปมีบทบาทในการจัดการศึกษาแก่เยาวชนในรูปแบบโรงเรียนเอกชนในชื่อ “โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา” ที่โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (อนุบาล) ถึงมัธยมศึกษา มีวัดเป็นผู้แทนรับใบอนุญาต พระภิกษุสงฆ์ และฆราวาสเป็นผู้บริหาร รวมทั้งดำเนินการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน เพราะแต่เดิมวัดส่วนใหญ่จัดการศึกษาอยู่แล้ว แต่ละแห่งไม่น้อยกว่า 30 - 40 ปี บางแห่งมีอายุการดำเนินการกว่า 60 ปี โดยโรงเรียนแห่งแรก คือ โรงเรียนสุวรรณรังสฤษฎ์วิทยาลัย อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ พ.ศ. 2475 บริหารงานภายใต้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ได้รับเงินอุดหนุนบางส่วนจากภาครัฐโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ของวัด โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา สรุปได้ดังนี้ 1) เพื่อเป็นศูนย์กลางของการศึกษาด้านวัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม แก่ชุมชน 2) เพื่อเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรและนักเรียนทั้งชายหญิงที่ขาดโอกาสทางการศึกษา 3. เพื่อแบ่งเบาภาระพ่อแม่และผู้ด้อยโอกาสขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เรียนในพระพุทธศาสนา 4) ได้จัดการศึกษาในรูปแบบการกุศลตามนโยบายของโรงเรียนเอกชนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา และมีเป้าหมายโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจัดตั้งขึ้นเพื่อเป้าหมาย 3 ประการ คือ (4.1) เพื่อช่วยเหลือชุมชนด้านการศึกษาและเผยแพร่วัฒนธรรมสู่เยาวชน (4.2) จัดการศึกษาเพื่อการกุศลโดยไม่หวังผลกำไร มุ่งสงเคราะห์เด็กยากจน และเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา (4.3) มุ่งปลูกฝังให้เยาวชนไทยเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการทั้งทางธรรมและ ทางโลก จึงกล่าวได้ว่า โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาการศึกษาให้กับเด็กที่ด้อยโอกาส ขาดทุนทรัพย์ และเพื่อเป็นศูนย์กลางในการศึกษาวัฒนธรรม คุณธรรม และจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาที่พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา (http://www.jvs.ac.th)

ประเด็นสำคัญที่สุดของของการศึกษาคือ เป้าหมายของการศึกษา ปรัชญาการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น มิฉะนั้นแล้วจะขาดหลักการและจะรู้สึกแว้งคว้าง หมาดการตัดสินใจให้ชัดเจนและตายตัวไม่ได้ ยังมีปัญหาเรื่องการปฏิรูปการศึกษาอย่างที่ว่าการศึกษาไทยกำลังเผชิญอยู่ จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานของปรัชญาเข้ามาเกี่ยวข้องให้ได้ มิฉะนั้นแล้วจะไม่บรรลุเป้าประสงค์ได้ เพื่อขอจัดโอกาสในการหลงทางลองมาศึกษาว่าปรัชญาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนแนวคิดของนักปรัชญาการศึกษานั้นมีมากมายหลายท่าน ชาวโซ

ฟิสิกส์ (Sophism) ได้สรุปปรัชญา บริสุทธิ์ด้วยสูตรที่ว่า “คนเป็นมาตรการวัดทุกสิ่ง ชีวิตจบสิ้นในโลกนี้” มาตรการความดีจึงได้แก่ ได้ทำสิ่งที่ตนชอบ เป้าหมายการศึกษาจึงอยู่ที่เตรียมผู้เรียนให้เป็นตัวของตัวเอง แล้งกล้าทำทุกอย่างที่ตัวเองชอบ เพราะการได้ทำตามที่ตนเองชอบ เป็นยอดปรารถนาของผู้เป็นตัวของตัวเอง (กิริติ บุญเจือ, 2546, หน้า 265) ส่วนรุสโซให้ความเห็นว่เป้าหมายของการศึกษา คือ การให้ผู้เรียนได้เจริญเติบโตตามแนวธรรมชาติของตน การศึกษาจึงต้องเป็นอิสระอิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น ผลของการให้การศึกษาตามหลักดังกล่าว จะสามารถทำให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง และสามารถเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคมและมุ่งสู่ความดีของสังคมทั้งสังคม โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ตนและหมู่คณะ แนวคิดนี้ทำให้เด็กมีฐานะแห่งความเป็นผู้มีจิตสาธารณะ เพราะเป็นการเรียนเพื่อให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาของโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลาโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา มีบุคลากรทั้งหมด 172 รูป/คน

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (Indept Interview) ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนแจ้งวิทยา จังหวัดสงขลา ถึงสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ซึ่งสามารถประมวลออกเป็น 2 ปัจจัยหลักใหญ่ คือ

1. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยภายนอกของโรงเรียน ได้แก่ การนำหลักสูตรแกนไปใช้ในท้องถิ่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความต้องการของประชาชนในชุมชน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- 1.1 การนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ในท้องถิ่น เป็นการนำหลักสูตรแกนกลางไปใช้ในการจัดการศึกษากับโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ที่มาจากส่วนกลางของรัฐโดยใช้แนวคิดแบบวจนศูนย์นิยม (Logocentrism) บทบาทของครูต้องดำเนินตามแผนงานที่หลักสูตรกำหนด บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือชุมชนไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมต่อการกำหนดเป้าหมายความต้องการตามบริบทของชุมชนมีหน้าที่เป็นเพียงผู้เอื้ออำนวยความสะดวก สนับสนุนปัจจัยด้านการสอน

- 1.2 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของผู้เรียนเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ด้วยเหตุที่ชุมชนส่วนใหญ่มีการอยู่ร่วมกันระหว่างประชาชนผู้นับถือศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม อีกทั้งเด็กที่เป็นมุสลิมเข้ามาเรียนด้วย ปัญหาความแตกต่างระหว่างศาสนานี้เป็นความรู้สึก่อนไหว ดังนั้นทางโรงเรียนจึงควรสร้างแนวทางการบริหารการศึกษาที่เป็นสังคมพหุวัฒนธรรม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

- 1.3 การมีส่วนร่วมของชุมชนโดยมีความเห็นว่าโรงเรียนนั้นเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารเพียงกลุ่มเดียว

ดังนั้น ความสัมพันธ์ระบบเครือข่ายระหว่าง “บ-ว-ร” กล่าวคือ บ้าน หมายถึง ผู้ปกครอง ประชาชน ตลอดทั้งผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นทางการปกครอง ขาดการเอาใจใส่ สนับสนุนทุนทรัพย์ งบประมาณ วัด หมายถึง พระสงฆ์การดำรงระดับผู้ช่วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส เจ้าอาวาส วัดต่างๆ และสงฆ์การระดับชั้นปกครองมองเป็นภารกิจ และพันธกิจของวัดนั้นๆ ขาดการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุน และโรงเรียน หมายถึง สถานศึกษา มองเป็นกิจกรรมของวัดนั้นๆ ขาดการให้ความรู้ ด้านการเรียนการสอน การประเมินผลต่างๆ

2. ปัจจัยภายในที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานของโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ได้แก่ ระบบการรับนักเรียน การบริหารบุคลากร ปัญหาด้านประสิทธิภาพการศึกษา ปัญหาอุดมการณ์ในการทำหน้าที่ครูของโรงเรียนเอกชนมีน้อย ปัญหาขาดครูมีอาชีพปัญหาด้านงบประมาณ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 ปัญหาระบบการรับเด็กนักเรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนานั้นจัดตั้งขึ้นเพื่อการสงเคราะห์ผู้ที่มีความลำบากฐานะยากจน เข้าไม่ถึงการศึกษาของภาครัฐ จึงทำให้ต้องรับผู้ที่เข้ามาสมัครเรียนทุกคนโดยปฏิเสธไม่ได้ จึงทำให้นักเรียนส่วนหนึ่งมีปัญหาในหลายด้าน เพราะสภาพลักษณะของโรงเรียนไม่ดี โรงเรียน

การกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาจังหวัดสงขลา นั้นในสายตาของคนทั่วไปถูกมองว่าเป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนสำหรับเด็กที่ด้อยโอกาส มีฐานะยากจน มีปัญหาทางด้านครอบครัว และมีกิริยามารยาทที่ไม่ดี

2.2 ปัญหาการบริหารและการให้ความดีความชอบครูอาจารย์ ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา อยู่ภายใต้ระบบแบบรวมศูนย์ กลายเป็นอุปสรรคขัดขวางการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีการปรับย้ายทำงานตามหน้าที่ให้ พอผ่านกฎระเบียบที่วางไว้ก็ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นทุกปีตามระบบ ไม่มีการแข่งขัน การตรวจสอบและประเมิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานอย่างจริงจัง แม้จะมีการประเมินเพื่อเลื่อนขั้นเงินเดือนบ้าง แต่ก็เป็นการประเมินภายใต้กรอบที่ผู้บริหารกำหนดขึ้นเอง ไม่ได้มีการประเมินจากผลลัพธ์จากความพึงพอใจของผู้ได้บังคับบัญชา และผู้เรียนอย่างแท้จริง อีกทั้งระบบแบบรวมศูนย์เป็นระบบบริหารแบบอุปถัมภ์ มีการปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัว แบบถ้อยทีถ้อยอาศัย ระบบดังกล่าวมักใช้วิธีการประจบ แสดงความจงรักภักดี เป็นพรรคพวก มีการวิ่งเต้นแลกด้วยผลประโยชน์ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ กลายเป็นระบบการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ และขาดความเป็นธรรม ทำให้ครูอาจารย์ที่เก่งที่ดีบางส่วนลาออกไปทำงานที่อื่น จึงทำให้ขาดครูมืออาชีพ

2.3 ปัญหาด้านประสิทธิภาพการศึกษา ในแง่คุณภาพของผู้จบการศึกษาทุกระดับชั้นอยู่ในระดับที่ต่ำ เป็นปัญหาเมื่อสอบแข่งขันเพื่อรับการคัดเลือกเรียนต่อในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ขาดการเอาใจใส่ของตัวผู้เรียนเอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

2.4 ปัญหาด้านงบประมาณ โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา นั้นมีงบประมาณที่จำกัดมาก ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้เป็นฝ่ายที่สนับสนุนทรัพยากรงบประมาณเพื่อการบริหารโรงเรียน ซึ่งงบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เกือบทั้งหมดนั้น จึงเป็นงบประมาณเพื่อจ่ายเป็นเงินเดือนของครู งบประมาณเพื่อการบริหารโรงเรียนโดยเฉพาะเพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนาบุคลากรมีน้อยมาก งบประมาณในด้านการก่อสร้างอาคารสถานที่ก็มีไม่เพียงพอ แม้ด้านอื่นๆ ก็เช่นกัน

2.5 ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของการบริหารจัดการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนยังมองว่าการบริหารจัดการเป็นเรื่องของผู้รับใบอนุญาต (เจ้าอาวาส เจ้าของโรงเรียนโดยตำแหน่ง) ตลอดผู้จัดการและผู้อำนวยการเท่านั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ จึงคิดว่าตัวเอง คือ ไม่ระดับขององค์กรเท่านั้นรัฐเข้าไปมีบทบาทในการบริหารการศึกษาในส่วนของนโยบายหลักเท่านั้น นอกจากนั้นเป็นหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการและผู้อำนวยการทำหน้าที่กำหนดบทบาทของการบริหาร โดยมีได้กระจายอำนาจในส่วนนี้ให้แก่ชุมชน ส่งผลให้ผู้ปกครอง ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ

2.6 ปัญหาอุดมการณ์ในการทำหน้าที่ครูของโรงเรียนเอกชนมีน้อย จากข้อมูลที่ได้ทำการศึกษาในปีการศึกษา 2554 มีครูโรงเรียนเอกชนในระบบที่ลาออกไปบรรจุครูผู้ช่วยประมาณ 2,000 คน จนสร้างผลกระทบให้กับโรงเรียนเอกชนต้องหาครูมาทดแทน มีครูย้ายไปสังกัดโรงเรียนรัฐบาลจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นครูรุ่นใหม่ อายุงานตั้งแต่ 1-5 ปี ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการของฝ่ายวิชาการ 3 วิชา คือ อังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ เรื่องนี้เป็นปัญหาต่อเนื่องทุกปีเพราะ สพฐ. ต้องเปิดสอบครูผู้ช่วยอย่างต่อเนื่อง

2.7 ปัญหาขาดครูมืออาชีพ ผลพวงจากประเด็นปัญหาที่กล่าวในข้างต้นทำให้ครูของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาที่มีอยู่ปัจจุบันไม่ได้เป็นครูมืออาชีพเท่าที่ควรเมื่อดูผลงานโดยรวมในการทำหน้าที่ของครูจริงๆ แล้วยังถือว่าไม่น่าพอใจมากนัก เพราะที่ผ่านเกณฑ์การประเมินนั้นผ่านจากทำผลงานของครูที่เสนอต่อผู้บริหารเท่านั้นไม่ได้ทำการประเมิน คือ การทดสอบความรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยภายหลังที่ได้มาศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและศาสนาคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา โดยศึกษาถึงการจัดการศึกษาตามปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคเพื่อนำผลที่ได้จาก

การวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการการจัดการศึกษาของโรงเรียนแจ้งวิทยาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาปรัชญาการศึกษาหลังนวยุค
3. เพื่อนำปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคมาแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และรูปแบบในการจัดการศึกษาของโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอื่นๆ ที่นำปรัชญาหลังนวยุคไปใช้

3. ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

สถานที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนแจ้งวิทยาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการ ดังนี้

การวิจัยในครั้งนี้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยวิธีการวิจัยทางปรัชญาแบบวิภาษวิธี (Dialectic Method) และแบบมีการหาเหตุผลด้วยการใช้วิจารณ์ญาณ (Discursive Method) ภายใต้ระบบการศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน เพื่อให้ได้ข้อมูลอันนำไปสู่องค์ความรู้ใหม่ทางปรัชญา และเพื่อให้ได้ข้อมูลจากปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาให้ใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดเป็นการวิจัยเอกสาร (Document Research) ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้า และรวบรวมหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาการศึกษาหลังนวยุค ตลอดจนหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลสำคัญ คือ หอสมุดแห่งชาติและห้องสมุดในมหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์น มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และเว็บไซต์ เป็นต้น ส่วนเกณฑ์การพิจารณาตามระเบียบวิธีการวิจัยประกอบด้วย 2 เกณฑ์ คือ เกณฑ์การพิจารณาภายนอก (External Criterial) และเกณฑ์การพิจารณาภายใน (Internal Criteria)

4. ผลการวิจัย

1. แนวคิดการจัดการศึกษาโรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีฐานความคิด คือ พัฒนาความรู้ควบคู่คุณธรรม แนวคิดเรื่องพัฒนาการทางด้านความคิดแบบนี้ก็ปรัชญาตะวันตก คือ จอห์น ดิวอี้ เจ้าของลัทธิอุปถัมภ์นิยม ได้อธิบายเกี่ยวกับทุกๆ สิ่งที่เป็นความคิดและการกระทำของมนุษย์ว่า วัฒนธรรมก็คือ แนวทาง ที่มนุษย์ถือกันเป็นส่วนรวมว่าให้ผลดีในการดำเนินชีวิต ศาสนาศีลธรรมและคุณค่าต่างๆ ก็เป็นเครื่องมือเพื่อการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นของมนุษย์ทั้งสิ้น ตลอดจนระบบความคิดด้านศาสตร์ต่างๆ เมื่อมีสิ่งใดมาเร้าหรือกระทบความรู้สึกของมนุษย์ มนุษย์จะไม่เพียงแต่รับรู้แต่จะมีปฏิกิริยาด้วยสมองและร่างกาย ให้ได้กิจกรรมหรือแบบแผนที่ส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น หากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นก็จะหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างไม่หยุดยั้ง สถานการณ์ของมนุษย์เป็นสถานการณ์ที่มีปัญหาอยู่ตลอดเวลาเมื่อมีปัญหาที่ต้องแก้มีฉะนั้นแล้วเอาตัวรอดได้ เมื่อแก้ปัญหาจนเคยชินแล้วก็เป็นนิสัยแล้วก็จะพยายามแก้ปัญหาไปเรื่อยๆ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมขึ้น ซึ่งก็ย่อมจะแตกสาขาออกไปมากมาย เช่น เกิดระบบวิทยาศาสตร์ ระบบปรัชญา ระบบศาสนา ศีลธรรม เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นความพยายามของมนุษย์ทั้งสิ้น ซึ่งมีนัยที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ศาสตร์ทั้งหลายจะต้องเติมเต็มด้วยระบบศาสนาระบบศีลธรรม เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ประทุม อังกูรโรหิต, 2543, หน้า 25)

2. พัฒนาการของปรัชญาการศึกษา โดยเฉพาะปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในฐานะเครื่องมือการนำมาใช้แก้ปัญหา พบว่า ปรัชญาการศึกษาในกระบวนทรรศน์หลังนวยุคนี้ให้ความสำคัญกับความรู้ที่อยู่ในช่องว่างของเครือข่ายความรู้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เป็นเพียงเครื่องมืออีกอันหนึ่งในการพิสูจน์ตามระบบเครือข่าย ก่อให้เกิดความก้าวหน้าเพราะพบความจริงในอีกหลายด้าน ซึ่งแต่เดิมหลุดรอดระบบเครือข่ายของหลักตรรกะไป ทำให้เกิดการพัฒนาด้านวิทยาการต่างๆ แต่นักปรัชญาได้เกิดความสงสัยต่อเครือข่ายความรู้ และเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญของโลก ความก้าวหน้าทางวิทยาการทำให้เกิดความขัดแย้งที่ขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ ในโลก ดังนั้นเพื่อขจัดความขัดแย้งอันนำไปสู่ความวุ่นวายของโลกนี้จึงเกิดปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคขึ้น

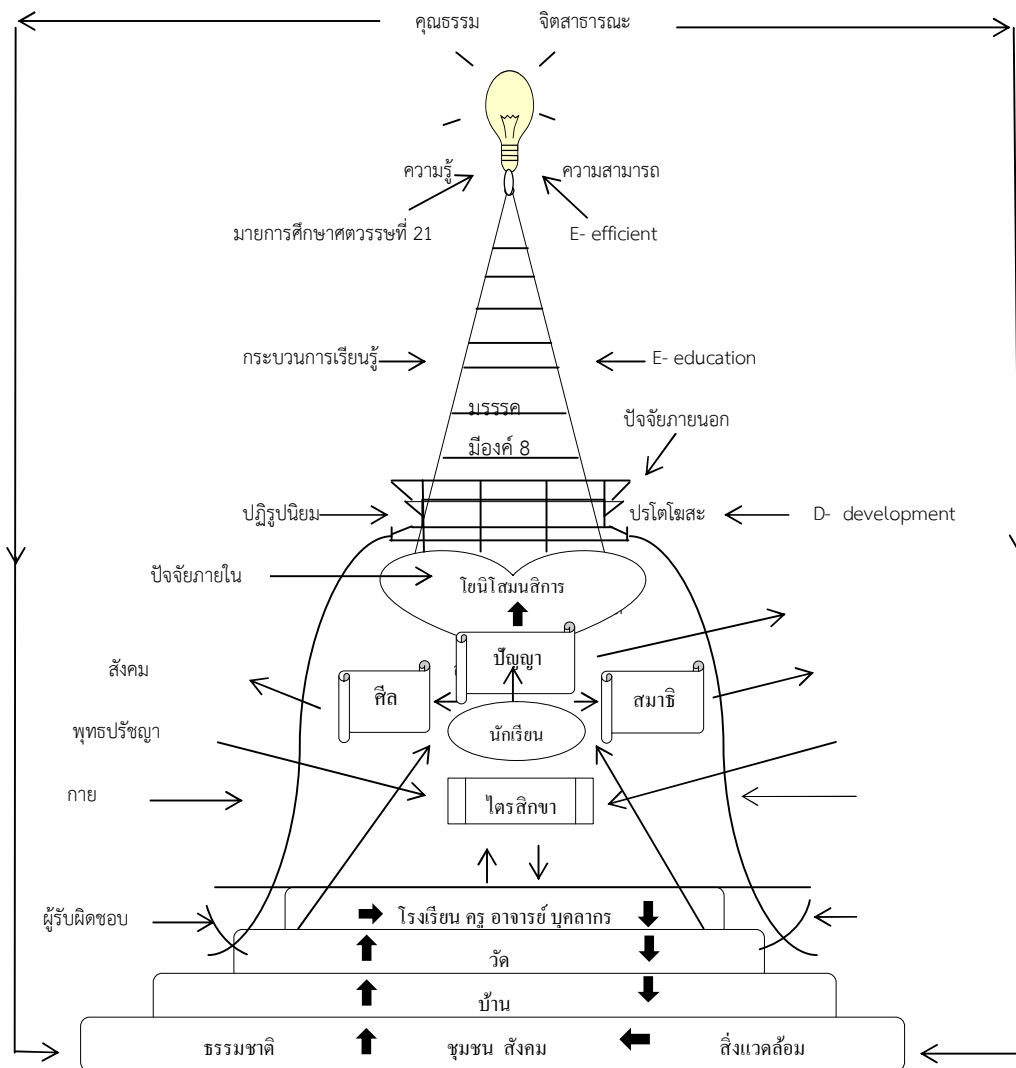
3. ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคที่โรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ได้นำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ ปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยมและพุทธปรัชญา การสานเสวนา และความแตกต่างหลากหลาย หลักความสัมพันธ์ระบบเครือข่ายระหว่างธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม ชุมชน บ้าน วัด และโรงเรียน หลักการกระจายอำนาจ หลักจริยธรรมแห่งการดูแล และหลักโยนิโสมนสิการ และหลักไตรสิกขา

4. องค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษา โรงเรียนแจ้งวิทยา โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ในการนำปรัชญาหลังนวยุคมาใช้ ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร ใช้หลักการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน 2) ด้านคุณภาพของผู้เรียนจัดการเรียนรู้ โดยใช้หลักการพัฒนาทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลพร้อมที่จะไปอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ ใช้หลักความรับผิดชอบและยอมรับผลการกระทำของตนเองเป็นหลัก การอบรมจิตใจเด็กให้มีระเบียบวินัยอันดีงามตามหลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมจารีตประเพณี 4) ด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรม ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของกันและกัน ยอมรับกฎกติกา และจารีตประเพณี ของกันและกัน ให้ยอมรับความแตกต่างแต่ไม่แตกแยก ใช้หลักการรับรู้และการแก้ปัญหาของสังคมร่วมกัน 5) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้การปรับท่าทีของโรงเรียนให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับชุมชน 6) ด้านความไม่แน่นอน ของผู้บริหาร ใช้หลักการกระจายอำนาจโดยการไม่ยึดติดกับมโนคติเดิมๆ หรือระบบเดิมๆ ของการรวบอำนาจไว้ที่ผู้บริหารเพียงคนเดียว 7) ด้านศักยภาพและขวัญกำลังใจของครู ใช้การนำหลักจริยธรรมแห่งการดูแล และ 8) ด้านงบประมาณ จะต้องบริหารจัดการด้วยความโปร่งใส ยึดความถูกต้องและความสำคัญของเนื้อหา คือ การพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

องค์ความรู้ใหม่ในการจัดการศึกษาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนแจ้งวิทยา

โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา ซึ่งสามารถสรุปเป็นรูปภาพเจตีย์ “JEDEE” การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์ 5 ระดับ ดังนี้เป็นเจ้าภาพรับผิดชอบร่วมกัน (Joint ownership)

1. การให้การศึกษา (Educate)
2. การพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้า (Development)
3. การศึกษาเรียนรู้ (Education)
4. ผลสำเร็จที่มีประสิทธิภาพ (Efficient)

ภาพการประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคในการจัดการศึกษา
เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนแจ้งวิทยา

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาอื่นๆ
2. ควรจะศึกษาผลกระทบของการนำปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคไปใช้โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
3. ควรจะศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคกับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา
4. ควรจะศึกษากลยุทธ์ในการนำหลักไตรสิกขาและโณนิโสมนสิการไปใช้เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนแจ้งวิทยาโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดสงขลา
5. ควรจะศึกษาเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้ปรัชญาการศึกษาหลังนวยุคของโรงเรียนแจ้งวิทยากับโรงเรียนอื่นๆ

6. ควรนำแนวคิดปรัชญาการศึกษาอื่นๆ เช่น พุทธนาการนิยม อัตถิภาวนิยม จิตนิยม สัจนิยม เป็นต้น มาประยุกต์ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา

6.บรรณานุกรม

กิริติ บุญเจือ. (2546). **เริ่มรู้จักปรัชญา เล่ม 1 ในชุด ปรัชญาและศาสนาเซนต์จอห์น**. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.

ประทุม อังกูโรหิต. (2543). **ปรัชญาปฏิบัตินิยม รากฐานปรัชญาการศึกษาในสังคมประชาธิปไตย**.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โรงเรียนแจ้งวิทยา. (2554). **ประวัติโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา**. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม

2556.จาก <http://www.jvs.ac.th>.

7. คำขอบคุณ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ซึ่งเป็นทั้งแรงผลักดัน ให้กำลังใจ ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและแนะนำให้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี โอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นทุกท่าน และขอขอบคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยที่ได้ให้โอกาสตีพิมพ์ผลงานวิจัยในครั้งนี้